

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.

_____ 20__ г.

Программа дисциплины
Введение в тюркологию Б1.В.ДВ.7

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: заочное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Саттарова М.Р.

Рецензент(ы):

Галиуллина Г.Р.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Замалетдинов Р. Р.

Протокол заседания кафедры No _____ от "_____" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No _____ от "_____" _____ 201__ г

Регистрационный No

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) заведующий центром (учебным, учебно-методическим, учебно-образовательным и т.д.) Саттарова М.Р. центр сопровождения образовательно-научной деятельности Институт филологии и межкультурной коммуникации, Madina.Sattarova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Цели освоения дисциплины

- 1) Ознакомить студентов с семьей тюркских языков, их географическим распространением;
- 2) Ознакомить с формированием и развитием тюркских языков;
- 3) Познакомить с классификациями тюркских языков, основными группами тюркских языков;
- 4) Познакомить с основными этапами развития тюркологии.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел 'Б1.В.ДВ.7 образовательной программы 44.03.01 'Педагогическое образование (Родной (татарский) язык и литература)' и относится к дисциплинам по выбору вариативной части.

Осваивается на 2 курсе в 4 семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-1 (общекультурные компетенции)	владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения;
ОК-12 (общекультурные компетенции)	способность работать с информацией в глобальных компьютерных сетях; общепрофессиональные
ОК-6 (общекультурные компетенции)	стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства;
ПК-1 (профессиональные компетенции)	способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии;

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

В результате освоения дисциплины студент должен знать:

- тюркские языки и географическое распространение, социально-политический статус языка;
- формирование и развитие тюркских языков;
- о традиционных письменностях, принятых в тюркском языковом круге;
- историю становления тюркологии как науки;

2. должен уметь:

В результате освоения дисциплины студент должен уметь:

- разбираться в генетической классификации алтайских языков;
- понимать развитие тюркологической науки;
- четко представить историю развития тюркских языков;
- иметь представление о структуре алтайского языкового типа;

3. должен владеть:

В результате освоения дисциплины студент должен владеть:

- принципами классификации тюркских языков;
- конкретными знаниями о тюркских языках, о тюркологических научных центрах РФ и зарубежом.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- тюркские языки и географическое распространение, социально-политический статус языка;
- формирование и развитие тюркских языков;
- о традиционных письменностях, принятых в тюркском языковом круге;
- историю становления тюркологии как науки;

2. должен уметь:

- разбираться в генетической классификации алтайских языков;
- понимать развитие тюркологической науки;
- четко представить историю развития тюркских языков;
- иметь представление о структуре алтайского языкового типа;

3. должен владеть:

- принципами классификации тюркских языков;
- конкретными знаниями о тюркских языках, о тюркологических научных центрах РФ и зарубежом.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 3 зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: экзамен в 4 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практи- ческие занятия	Лабора- торные работы	
N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практи- ческие занятия	Лабора- торные работы	
1.	Тема 1. Семья тюркских языков и их географическое распространение.	4	1	2	2	0	Тестирование
2.	Тема 2. Семья тюркских языков и их географическое распространение.	4		0	4	0	Контрольная работа Письменное домашнее задание
3.	Тема 3. Формирование и основные этапы развития тюркских языков.	4		0	4	0	Устный опрос Тестирование
4.	Тема 4. Классификация и основные группы тюркских языков.	4		0	2	0	Реферат
5.	Тема 5. Основные этапы развития тюркологической науки.	4		0	2	0	
4.2 Содержание дисциплины							
	Тема 1. Семья тюркских языков и их географическое распространение.						
	лекция и семинар (2 часа(ов))	4		0	0	0	Экзамен

Хәзерге төрки халыклар, аларның таралыш географиясе, телләре һәм территорияль яктан төркемләнүе: 1) Көнбатыш төркем (Литваның көнбатыш өлешендә, Украина, Молдавиядә яшәүче төрки халыклар); 2) Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халыклар; 3) Идел буе һәм Уралда яшәүче төрки халыклар; 4) Урта Азия һәм Казахстанда яшәүче төрки халыклар; 5) Көнбатыш Себердә яшәүче төрки халыклар; 6) Көнчыгыш Себердә яшәүче төрки халыклар; 7) Алтай төркиләренәң телләре; 8) Саян таулары ягында таралган төрки халыклар. Чит илләрдә яшәүче төрки халыклар.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Хәзерге төрки халыклар, аларның таралыш географиясе, телләре һәм территорияль яктан төркемләнүе: 1) Көнбатыш төркем (Литваның көнбатыш өлешендә, Украина, Молдавиядә яшәүче төрки халыклар); 2) Кавказ һәм Дагыстанда яшәүче төрки халыклар; 3) Идел буе һәм Уралда яшәүче төрки халыклар; 4) Урта Азия һәм Казахстанда яшәүче төрки халыклар; 5) Көнбатыш Себердә яшәүче төрки халыклар; 6) Көнчыгыш Себердә яшәүче төрки халыклар; 7) Алтай төркиләренәң телләре; 8) Саян таулары ягында таралган төрки халыклар. Чит илләрдә яшәүче төрки халыклар.

Тема 2. Семья тюркских языков и их географическое распространение.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Төрки телләр үсешендә тарихи чорлар һәм аларга характеристика. Бу чорларда үсеш алган төрки халыклар, алар калдырган фәнни, мәдәни, әдәби, лингвистик мирас.

Тема 3. Формирование и основные этапы развития тюркских языков.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Төрки телләрне төркемләү мәсьәләсе. Классификация нигезенә салына торган билгеләр. М.Кашгари, В.В.Радлов, Ф.Е.Корш, Н.Ф. Катанов, А.Н.Самойлович, С.Е.Малов, Н.А.Баскаков классификацияләре. Аларның лингвистик һәм тарихи-этник нигезләре.

Тема 4. Классификация и основные группы тюркских языков.

практическое занятие (2 часа(ов)):

XVIII йөз башында Россиядә ижтимагый-сәяси шартлар. Перт I нең Көнчыгыш сәясәтенә бәйлә рәвештә тюркологиянең беренче яралгылары. Д.Кантимер эшчәнлеге. Академия оештырылу һәм аның көнчыгышны өйрәнү юнәлеше. Г.З.Байер, Г.Я.Кер, Ф.И.Табберт-Страленберг эшчәнлеге. Экспедицияләр оештыру. Барлык телләрнең чагыштырмалы сүзлеге. Дамаскин сүзлеге. Паллас сүзлеге. Төрле уку йортларында көнчыгыш телләрне һәм татар телен укыта башлау (Әстерхан халык училищесы, Беренче Казан гимназиясе, Казан рухани семинариясе һ.б.) С.Хәлфин эшчәнлеге.

Тема 5. Основные этапы развития тюркологической науки. Тюркология в РФ и зарубежом в настоящее время.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Россиядә университетлар: Харьков, Мәскәү, Казан, Петербург университетлары, Мәскәүдә Лазарев исемдәге көнчыгыш телләрне өйрәнү институты, Казан университеты. Казан университетында беренче төрки-татар кафедрасы. И.Хәлфин, А.Казембек, М.Мәхмүдев, И.Н.Березин, Н.Катанов эшчәнлеге. Университет галимнәре тирәсенә төрле уку йортларында укыткан галимнәрнең туплануы һәм Казан тюркологлар мәктәбе барлыкка килү. Казан тюркологлар мәктәбенең төп үзенчәлекләре.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Семья тюркских языков и их географическое распространение.	4	1	подготовка к тестированию	34	тестирование
2.	Тема 2. Семья тюркских языков и их географическое распространение.	4		подготовка домашнего задания	10	домашнее задание
				подготовка к контрольной работе	10	контрольная работа
3.	Тема 3. Формирование и основные этапы развития тюркских языков.	4		подготовка к тестированию	8	тестирование
				подготовка к устному опросу	6	устный опрос
4.	Тема 4. Классификация и основные группы тюркских языков.	4		подготовка к реферату	8	реферат

№	Раздел дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
5.	Тема 5. Основные этапы развития тюркологической науки. Тюркология в РФ и зарубежом в настоящее время.	4		подготовка к устному опросу	7	устный опрос
	Итого				83	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Вузовское освоение курса 'Введение в тюркологию' предполагает использование как традиционных, так и инновационных образовательных технологий. Из традиционных образовательных технологий используются в учебном процессе лекция, практическое занятие, семинар и др. В курсе используются новые информационные технологии: Интернет-ресурсы и др.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Семья тюркских языков и их географическое распространение.

тестирование , примерные вопросы:

1. Угыз этник төркеме нигезендә формалашкан халык ? ... . а) татарлар б) төреклар в) үзбәкләр г) чувашлар 2. Идел һәм Урал буенда яшәүчеләр төркеменә кермәгән төрки халык ? ... . а) чувашлар б) татарлар в) башкортлар г) кыргызлар 3. Кавказ һәм Дагыстан территориясендә яшәүче төркемгә ? керми. а) тухменнар б) Литва, Белоруссия татарлары в) нугайлар г) кумыклар

Тема 2. Семья тюркских языков и их географическое распространение.

домашнее задание , примерные вопросы:

Төрки телләр формалашу һәм үсешендәге төп тарихи чорларга характеристика бирегез.

контрольная работа , примерные вопросы:

Контроль эш. 1 вариант. 1. Төрки телләр формалашу, үсешендә Алтай чоры, аның төп үзенчәлекләре. 2. Борынгы төрки чор. Аның хронологик чикләре, дәүләтчелек формасы.

Тема 3. Формирование и основные этапы развития тюркских языков.

тестирование , примерные вопросы:

Чорларның тарихи чикләрен тәңгәлләштерегез: 1) Алтай чоры а) XV - безнең көннәргә кадәр 2) Хун чоры б) тарихи чикләре билгесез 3) Яңа төрки чор в) б.э. V гасырына кадәрге чор 4) Борынгы төрки чор г) V - X гасыр 28: 1-б, 2-в, 3-а, 4-г 29. Төркиләр тарихын хронологик тәртиптә урнаштырыгыз: а) яңа төрки чор б) алтай чоры в) борынгы төрки чор г) урта төрки чор 29: б, в, г, а

устный опрос , примерные вопросы:

Төрки телләр үсешендә төп тарихи чорлар: алтай чоры, һун чоры, борынгы төрки чор, урта төрки чор, яңа төрки чор. Чорларга характеристика.

Тема 4. Классификация и основные группы тюркских языков.

реферат , примерные темы:

Төрки телләр үсешендә тарихи чорлар һәм аларга характеристика. Бу чорларда үсеш алган төрки халыклар, алар калдырган фәнни, мәдени, әдәби, лингвистик мирас.

Тема 5. Основные этапы развития тюркологической науки. Тюркология в РФ и зарубежом в настоящее время.

устный опрос, примерные вопросы:

XVIII йөз башында Россиядә ижтимагый-сәяси шартлар. Перт I нең Көнчыгыш сәясәтенә бәйлә рәвештә тюркологиянең беренче яралгылары. Д.Кантимер эшчәнлегә. Академия оештырылу һәм аның көнчыгышны өйрәнү юнәлешә. Г.З.Байер, Г.Я.Кер, Ф.И.Табберт-Страленберг эшчәнлегә. Экспедицияләр оештыру. Барлык телләрнең чагыштырмалы сүзлегә. Дамаскин сүзлегә. Паллас сүзлегә.

Итоговая форма контроля

экзамен (в 4 семестре)

Примерные вопросы к итоговой форме контроля

Билет 1

1. "Төрки тел белеменә кереш" фәнненең өйрәнү предметы, бурычлары. Ориенталистика фәнә һәм тюркология барлыкка килү, бүгенгә торышы.
2. Хәлфиннәр эшчәнлегә (Ибраһим Хәлфин, Сәгыйть Хәлфин).

Билет 2

1. Хәзергә төрки телләр һәм халыклар. Аларның таралыш географиясе, территориаль төркемнәренә гомуми характеристика.
2. Мәхмүд Кашгарый һәм аның хезмәте. Хәзергә көндә әһәмияте.

Билет 3

1. Төрки халыкларның тарихи-этник төркеме буларак кыпчаклар. Кыскача тарихы, нинди телләргә нигез салулары.
2. Каюм Насыри эшчәнлегә. Тел белеме өлкәсендәгә хезмәтләре.

Билет 4

1. Урал-Алтай һәм Алтай теорияләре.
2. Хөсәен һәм Габделгалләм Фәезхановлар. Аларның эшчәнлегә һәм хезмәтләре.

Билет 5

1. Төрки халыкларның тарихи-этник төркеме буларак угызлар. Кыскача тарихы, нинди телләргә нигез салулары.
2. Л.♦әләйнәң татар тел белеменә караган хезмәтләре.

Билет 6

1. Төрки халыкларның тарихи-этник төркеме буларак карлуклар. Аларның тарихы, хәзергә көндә дәвамчылары.
2. ♦.Вәлидинең тел белеме өлкәсендәгә эшчәнлегә.

Билет 7

1. Иң борынгы төрки халыклар: нун, хәзәр, болгар. Алар турында мәгълүматлар. Материаль һәм рухи мәдәнияте.
2. Н.Ф.Катановның фәнни эшчәнлегә һәм тормыш юлы.

Билет 8

1. Төрки телләр формалашу, үсешендә төп тарихи чорлар. Алтай чорына характеристика бирегез.
2. В.В.Радлов Алтай һәм Казан чоры эшчәнлегә. Шул чорда басылган хезмәтләре.

Билет 9

1. Борынгы төрки чор. Аның хронологик чикләре, дәүләтчелек формасы.
2. XX йөз башында Казан тюркология мәктәбе.

Билет 10

1. Урта төрки чор. Монгол яуларына кадәр төрки халыклар. Бу чордагы мәдени үзәкләр.
2. Революциядән соң эшләүче тюрколог галимнәр, фәнни үзәкләр.

Билет 11

1. XX йөз башында язылган грамматикалар, аларның татар тел белемен үстерүдәге роле.
2. Якут, хакас, алтай, тува телләре кайсы төркемгә керә? Төп үзенчәлекләре.

Билет 12

1. Төрки телләрнең төрле төркемнәргә бүленүен билгеләгез. Нинди билгеләр нигез итеп алынган? (В.Богородицкий, В.Радлов, Ф.Корш, А.Самойлович, Н.Баскаков).
2. А.Казембек эшчәнлеге, аның иң әһәмиятле хезмәтләре.

Билет 13

1. Монгол яулап алуларыннан соң төрки халыклар. Төп мәдәният үзәкләре.
2. Чит илдә яшәүче төрки халыклар.

Билет 14

1. Борынгы төрки тел белеменең барлыкка килүе. XI-XIV йөzlәрдә иҗат ителгән сүзлекләр.
2. И.Н.Березин - уку һәм эшләү урыны, төп хезмәтләре.

Билет 15

1. Казан тюркология мәктәбе.
2. Урта Азия һәм Казахстанда яшәүче төркиләр.

Билет 16

1. Көнчыгыш хун тармагына караган төрки телләр. Төр төркемнәре, үзенчәлекләре (Н.Баскаков буенча).
2. "Кодекс Куманикус" истәлеге. Язылу вакыты, эчтәлеге. Аны өйрәнүче галимнәр.

Билет 17

1. Борынгы Орхон-Енисей язмалары. Табылу урыны, өйрәнелү тарихы.
2. Г.Ибраһимовның тел белеме өлкәсендәге эшчәнлеге.

Билет 18

1. XIX йөзгә беренче яртысында төрки телләрне өйрәнүче гыйльми үзәкләр. Казан университетына тупланган галимнәр.
2. Йосыф Баласагунлы һәм аның хезмәте. Язылу чоры, эчтәлеге.

Билет 19

1. Төрки халыклар үсешенең хун чорына характеристика бирегез.
2. М.Мәхмүдов эшчәнлеге, фәнни хезмәтләре.

Билет 20

1. Төрки халыкларның борынгы чордан башлап дөнья цивилизациясенә керткән өлеше.
2. Алтын Урда чоры мәдәнияте. М.Болгаринның "Нәһәл-фәрадис" әсәре.

Билет 21

1. Революция алды елларында татар филологиясе өлкәсендә хезмәт күрсәткән галимнәр.
2. Болгар һәм болгар-кыпчак төркеменә караган төрки телләр, аларның төп үзенчәлекләре.

Билет 22

1. Төрки тел белеменә фәнни нигез салучы - академик В.В.Радлов. Аның эшчәнлеге, хезмәтләре.
2. Идеал бие-Урал төрки халыклары. Аларны башка телләрдән аера торган тел үзенчәлекләре.

Билет 23

1. Уйгыр язуы белән язылган борынгы истәлекләр (документлар, әдәби әсәрләр).

2. Н.А.Баскаковның тюркология өлкәсендәге эшчәнлеге.

Билет 24

1. XIX йөзнең икенче яртысында төрки телләрне өйрәнүче гыйльми үзәкләр.
2. Монгол яуларына кадәр формалашкан кыпчак телләре һәм аларның үзенчәлекләре.

Билет 25

1. Урта рухани уку йортларында татар телен укуту һәм лингвистик хезмәтләр: И.Гиганов, Н.Троянский, Н.Остроумов .б.
2. Угыз телләре, аларның төп үзенчәлекләре.

Билет 26

1. Алтай телләренең урта билгеләре: фонетик, морфологик, синтаксик, лексик. Карашлар.
2. Кырым татарлары теле төрки телләренең кайсы төркеменә керә?

Билет 27

57. XVIII йөздә Россиядә кенчыгышны өйрәнә башлау. Себергә экспедицияләр. Сүзлекләр төзү эше.
58. Кавказда яшәүче төрки халыклар.

Билет 28

1. Урта төрки чорда монгол явыннан соң төрки дәүләтләр торышы. XIV йөздә Урта Азиядә икътисадый, мәдәни һәм фәнни үсеш.
2. Ламбдаизм, ротаизм күренешен аңлатыгыз.

Билет 29

1. Караим, гагауз телләре. Аларның таралу территориясе, төрки телләренең кайсы төркеменә керәләр.
2. Мәмлүкләр турында мәгълүмат бирегез. Ни өчен кыпчак грамматикалары һәм сүзлекләре гарәп һәм европа телләрендә язылган?

7.1. Основная литература:

Историческая грамматика русского языка : учебник для высших учебных заведений Российской Федерации / В. В. Колесов ; С.-Петербург. гос. ун-т, Фак. филологии и искусств .? Санкт-Петербург : Факультет филологии и искусств СПбГУ, 2009 .? 511, [1] с.

Основы филологии: Учебное пособие / А.А. Чувакин; Под ред. А.И. Куляпина. - М.: Флинта: Наука, 2011. - 240 с.<http://znanium.com/bookread.php?book=331811>

Введение в литературоведение. Основы теории литературы: учебник для бакалавров: для студентов высших учебных заведений, обучающихся по гуманитарным направлениям и специальностям | В.П. Мещеряков, А.С. Козлов, Н.П. Кубарева, М.Н. Сербул; под общ.ред. В.П. Мещерякова.-3-е изд., перераб. и доп. - Москва: Юрайт, 2013.- 421, [1] с.

Языкознание: От Аристотеля до компьютерной лингвистики: Научно-популярное / Алпатов В. - М.:Альпина нон-фикшн, 2018. - 253 с. <https://znanium.com/bookread2.php?book=1003471>

7.2. Дополнительная литература:

Дополнительная литература:

Мечковская, Н.Б. Общее языкознание. Структурная и социальная типология языков : учеб. пособие для студентов филологических и лингвистических специальностей / Н.Б. Мечковская. ? 9-е изд., стер. ? Москва : ФЛИНТА, 2016. ? 312 с. <https://znanium.com/bookread2.php?book=1037628>

Перспективные научные исследования в языкознании : колл. монография / О.Г. Алифанова [и др.]. - 2-е изд., стер. - Москва : ФЛИНТА, 2017. - 200 с. <https://znanium.com/bookread2.php?book=1034323>

Актуальные вопросы филологической науки XXI века: сб. статей IV Междунар. науч. конф. молодых ученых, посвященной 80-летию юбилею кафедры иностранных языков (7 февраля 2014 г.) / Храмушин Ж.А., Поршнева А.С., Запелова Л.А., - 2-е изд., стер. - М.:Флинта, Изд-во Урал. ун-та, 2017. - 467 с. <https://znanium.com/bookread2.php?book=945377>

7.3. Интернет-ресурсы:

Журнал - turcologica.org?zurnal-rossijskaa-turkologia

Проект Тюркпортал.Ру - <http://turkportal.ru/>

Русский филологический портал - <http://www.philology.ru/>

Словари и энциклопедии на Академикe - <http://dic.academic.ru/>

Электронный информационный журнал - www.tuva.asia/tag

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Введение в тюркологию" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB, audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудование имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Для достижения образовательного результата по предмету "Введение в тюркологию" необходимо обратить внимание на достаточное материально-техническое обеспечение образовательного процесса.

Для обеспечения более плодотворного образовательного процесса аудитория должна быть оборудована интерактивной доской, компьютером с доступом в интернет, соединенным с проектором.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.01 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература .

Автор(ы):

Саттарова М.Р. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Галиуллина Г.Р. _____

"__" _____ 201__ г.